

TUNTOSARVI

Nro 37 1986

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti

Ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin

Nro 37/86

12. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

PÄÄTOIMITTAJA Orvokki Holopainen

TOIMITTAJA Timo Pietilä

TOIMITUKSEN OSOITE

Näkövammaisten Keskusliitto

Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki

puh. (90) 77041/227

SISÄLLYS

Valkoisen kepin päivä	1
Sopeutumisvalmennusta Kuhmossa:	
Kun tietää mikä on vikana, osaa myös sopeutua ..	2
Puheenjohtajan palsta	6
Ilmoittautumislomake	8
Ajankohtaista	11
Ilmoitukset	14

TUNTOSARVI

17.10.1986

Valkoisen kepin päivä

Sokeain maailmanunioni on julistanut lokakuun 15 päivän Valkoisen kepin päiväksi. Tarkoituksena on tehdä valkoista keppiä tunnetuksi niissä maissa, joissa sitä ei tunneta näkövammaisen tunnuksena. On tärkeää, että mm. autoilijat tietävät että valkoista keppiä käyttävä henkilö ei näe lainkaan tai näkee heikosti. Silloin autoilija voi olla erityisen varovainen.

Suomessa valkoinen keppi tunnetaan kohtalaiser hyvin. Ehkä oudoin suurelle yleisölle on se, että kepin kanssa liikkuvat muutkin kuin täysin sokeat. Onhan keppi tärkeä myös monelle, joka kyllä näkee kadun ta tien jota on kulkemassa, mutta ei näe esim. sivuilleen koska näkökenttä on kaventunut. Silloin henkilö yleensä käyttää niin sanottua merkkikeppiä. Se on lyhyempi ja kevyempi kuin varsinainen liikkumista helpottava keppi. Joskus näkevä saattaa melkein luulla näkövammaista hujariksi, kun hän liikkuu valkoiser merkkikepin kanssa, mutta päästyään vaikkapa busiiriin alkaa lukea kirjaa.

Näistä asioista kerrotaan Valkoisen kepin päivänä. Tänä vuonna kuitenkin liitto on keskittynyt puhumaan valkoisesta kepeistä »omassa piirissä». Airut julkaisee teemenumeron tästä aiheesta. Jokaisen näkövammaisen on hyvä tietää millaisia keppejä on saatavilla

mistä niitä saa ja miten niillä helpotetaan turvallista liikkumista. Olisi myös hyvä kuulla mielipiteitä siitä miksi joskus on vaikeaa ottaa valkoinen keppi käteensä. Jos tuntosarven lukijoilla on asioista sanottavaa, kirjoitelkaa, jatketaan aiheesta vaikka Valkoisen kepin päivä olikin tältä vuodelta vietetty.

Sopeutumisvalmennusta Kuhmoisissa: Kun tietää mikä on vikana, osaa myös sopeutua

»Vasta täällä minulle selvisi, että minulla on vikaa sisäkorvan simpukassa. Ei se vika ollutkaan kuulolaitteessa, että minä en oikein kunnolla kuule», sanoo Martta Rääkkylästä. Hän oli yksi seitsemästä kuulonäkövammaisesta kurssilaisesta Kopolan kurssikeskuksessa Kuhmoisissa. Kopolassa järjestettiin 10 päivää kestävä sopeutumisvalmennuskurssi.

Kopolan kerran vuodessa järjestettäville kuulonäkövammaisille tarkoitetulle kurssille olisi mahtunut 10 osallistujaa. Enemmänkin olisi siis sopinut mukaan kuin nyt oli. Mukana olijat vakuuttivat tyytyväisyyttään.

Martta Kovero on tyytyväinen kurssin antiin. Nyt hänelle selvisi miksi hän kuulee huonosti: vika on sisäkorvan simpukassa.

»Kyllä on ollut mukavaa», vakuutti myös Martta Kovero. Häneltä meni kuulo jo pienenä ja näkö alkoi heiketä seitsemän vuotta sitten. »Kahdesti aikaisemmin on Martta jo ollut kurssilla, mutta tällä kurssilla on tullut paljon uutta asiaa», Martta kertoi ja kiirehti opiskelemaan viittomakieltä. Tällä kurssilla lopullisesti kirjastui, että hänen on tärkeää opiskella viittomakieltä.

Toinen kurssilainen, Jouko Karttunen Polvijärveltä kertoo nyt oppineensa käsittelemään kuulokojetta

kunnolla. Nyt hän osaa mm. vaihtaa itse patterin kojeeseen.

Juuri kuulokojeen käytön opiskelu onkin yksi tämän kurssin tärkeimmistä tavoitteista. Yksi kurssin vetäjästä, puheterapeutti Lea Härmä kertoo, että monella kuulovammaisella on kyllä kuulokoje, mutta he eivät osaa käyttää kojettaan parhaalla mahdollisella tavalla. Tämä ei ole tietenkään kuulovammaisten vika, vaan vika on siinä, että kukaan ei ole opettanut asiaa kunnolla.

Toinen kurssin tärkeä tavoite on tutkia, miksi kuulo on huono. Jos tutkimuksissa esimerkiksi paljastuu, että vika on sisäkorvassa, ei kuulolaitteesta ole ongelman ratkaisijaksi, vaan on ryhdyttävä opiskelemaan viittomakieltä. Kun kuulovikainen itsekin tietää miksi hän ei kuule, on hänen helpompi sopeutua tilanteeseen ts. ei elättele turhia toiveita, vaan ottaa asiakseen opiskella niitä menetelmiä, jotka hänelle parhaiten sopivat esim. juuri viittomakieltä.

Kopolan kurssi kymmenen päivää

Kopolan kurssikeskuksessa järjestetään kuulonäkövammaisille kerran vuodessa tämä sopeutumismennuskurssi. Sen pituus on 10 päivää. Tämä on enemmän kuin mitä kurssit yleensä kestävät. Sekä Lea Härmä että sosiaalityöntekijä Marja-Leena Vasenius pitävät tämän pituista kurssia hyvänä. Lyhyempi aika ei heidän mukaansa riittäisikään tuloksien saavuttamiseen. »Ensimmäinen viikko menee tutustumisessa toisiin kurssilaisiin ja outoon paikkaan ja svasta

Kopolan kurssikeskus on entinen Kuhmoisten pappila. Siellä järjestetään erilaisia kursseja kuulovammaisille ja Kopola on myös sosiaalilomien viettoon mitä parhain kauniilla paikallaan järven rannalla. Kurssikeskuksen omistaa Kuulonhuolto-liitto.

toisella viikolla vapaudutaan. Kurssin lopulla kuulokojeen käyttö alkaa jo sujua, on innostuttu viittomaan ja laitettu vireille jatkokoulutus suunnitelmia. Täällä on mahdollisiis myös kokeilla kaikenlaisia muita apuvälineitä kuulon tueksi, kertovat Lea Härmä ja Marja-Leena Vasenius. Tämänvuotisen kurssin kulkuun he ovat

hyvin tyytyväisiä. Kymmenessä päivässä on käyty melko paljon kuuloasioita lävitse ja keskusteltu sekä yhdessä että erikseen.

Timo Pietilä

Puheenjohtajan palsta

Tulkkipalvelu

Aluesihteerin ohjaa ja neuvoo, hän on työntekijä. Tulkki ei ohjaa, eikä neuvo, hän on apuväline. Kuurosokea tilaa itse tulkin, ja tulkin avulla hoitaa asiansa. Tulkki voi ottaa yhteyttä aluesihteerin niissä asioissa jotka pitää hoitaa. Yhteyden saa ottaa, vain jos kuurosokea sitä pyytää. Tulkilla ei ole oikeutta hoitaa aluesihteerin työhön kuuluvia asioita. Näin on tulkkipalvelusta annetut ohjeet määränneet.

Monet kuurosokeiden kanssa työskentelevät tulkit hoitavat omalla vapaa-ajallaan pieniä auttamistehtäviä. He eivät saa siitä tulkin palkkaa. Auttaminen ilman palkkaa on ihmisen apua ihmiselle. Sitä ei tehdä rahasta vaan lähimmäisen rakkaudesta. Monet kuurosokeiden kanssa työskentelevät tulkit ovat myös ystäviä kuurosokeiden kanssa. Ystävää autetaan jos voidaan, ilo on molemminpuolinen. Molemmat saavat ja antavat toisilleen. Tutun ihmisen kanssa on helppo

toimia ja toiseen voi luottaa. Rehellisyys on ensimmäinen asia, jos halutaan tuo suhde säilyttää. On pakko oppia keskustelemaan rehellisesti, pakko oppia sanomaan ei sovi, pakko oppia kuuntelemaan arvostelua ja silti toimia yhteistyössä. Tätä ystävyyttä on opittava käyttämään oikein. Tulkki/ystävää ei saa pyytää hoitamaan asioita puolestaan, jos vähänkin voi ne itse tehdä. Autetaan auttamaan halusta, ei säälistä. Nämä kaksi asiaa on hyvä tajuta.

Millainen on hyvä tulkki

Hän on ihminen jolla on tunteet. Kun hän on työssä hän ei pura pahaa tuultaan. Voi kertoa: »Olen vähän huonolla tuulella», mutta siihen se jää. Tulkki ei peruuta tuloansa, paitsi jos sairastuu, tai jollakin toisella on hätä. Tulkki kertoo, kuten ystävä, mitä ympärillä tapahtuu ja mitä muut juttelevat. Hän ei juttele toisten kanssa kertomatta minulle. Heikentynyt näkö korostaa tulkin vaateuksen merkitystä. Jokainen itse tietää, mikä taustaväri käsille on paras. Harvoin toimivilta tulkeilta asia unohtuu, mutta kyllä sen voi kauniisti selittää, mistä johtuu, että haluaa yksivärisen vaateen, kädet näkyvät paremmin. Kysymys ei ole moittimisesta vaan asiallisesta tiedon antamisesta.

Jokaisen on hyvä yhdessä tulkin kanssa keskustella siitä, millaiset ohjeet on tulkkipalvelusta annettu. Mielipahaa ja väärinkäsityksiä voi välttää ottamalla selvää asioista. Vaikka tulkki on tulkki ja apuväline, kyllä minä silti odotan että tulkki on ennemuuta ihminen, jolla on kyky kommunikoida minun kanssani.

Suomen Kuurosokeat ry.

Pikkujoulu/viikonloppuleiri

13.-14.12.1986

Grand Hotel Tammer, Satakunnankatu 13, Tampere

ILMOITTAUTUMISLOMAKE

(vedä viiva haluamasi vaihtoehdon alle)

Nimi _____

Osoite _____

Täysihoitopaketti 340 mk (jäsenet 300 mk)

En yövy hotellissa (osallistun vain ruokailuihin, 200 mk)

Lisävuorokausi 12.12.1986 225 mk/2-hengen, 112,50 mk/1-henkilö).

Maksetaan suoraan hotellille.

Noudatatko ruokavaliota (maitoallergia, kasvisruoka ym.) _____

Tulkin/oppaan nimi _____

Osoite _____

Yöpyykö tulkki   kyllä/ei

Ruokavalio _____

Osallistun yhteiskuljetukseen Helsingistä   kyllä/ei

Palauta lomake 28.11.1986 mennessä

Suomen Kuurosokeat ry.

Dagi Ahvenainen

Mäkelänkatu 50

00510 Helsinki

Kuurosokeiden tulkkina toimiminen on rankkaa. Se on rankkaa myös kuurosokealle itselleen. Ymmärretään paremmin toisiamme, kun muistamme että ihmiset väsyvät ja tarvitsevat lepoa.

Johtokunta keskusteli neuvottelupäivillä tulkkipalveluun liittyvistä asioista. Selvitystä ja parannuksia tarvitaan. Kuurosokeiden tarpeet ovat suuremmat kuin kuuron. Opastusapua tarvitaan monipuolisemmin. Nykyisin tulkintatilanteessa tarvitaan kolmas henkilö. Kun haluat mennä ostoksille, uusia vaatteesi, on pakko olla tulkki, joka näkee ja kuulee mitä myyjät puhuvat. Joku joka valitsee sinulle sopivat vaatteet, oikeat värit. Aviopuoliso ei aina ole se paras makutuomari. Joskus tulee kirjeitä ja kortteja, kuka ne lukee. Kerhoon olisi mukava mennä, koska se on, kuka tulee tulkiksi, millä mennään. Lukemattomia asioita joita ei itse voi järjestää.

VALTAVA-uudistus toi muutoksia ja epäselvyyttä tulkin palkkioihin. Useamman päivän matkat vaativat yöpymisen, ja matkoihin menee paljon aikaa. Toiset saavat paremman korvauksen kuin toiset, ihan miten kunta päättää. Tämä ei voi olla oikein. Jos tulkkille maksetaan huonosti, heitä on vaikea saada. Tulkit ovat tulleet jäädäkseen. He ovat välttämättömiä. Ilman heitä kuurosokeat eivät voi matkustaa ja osallistua mihinkään. Ammattinsa osaava tulkki on paras apuväline mitä on keksitty. Heitä tulee arvostaa ja koulutusta kehittää. Heitä tarvitaan.

Kuurosokeden kommunikaatiotavat vaihtelevat suuresti. Käteen viittomista vierastetaan. Mitähän var-

ten? Ihmisen kosketus on lämmin. Kädestä käteen viittominen on lämpöä täynnä. Jossakin on kirjoitettu että on olemassa eri ryhmiä. Kuulovammaiset, kuurot, kuurosokeat, ei kai kukaan ajatele olevansa hienompi kuin toinen, vaikka kommunikoi eri tavalla. Jos halutaan tasa-arvo ihmisten kesken, meidän on hyväksyttävä itsemme ja toiset vammaiset.

Vammaisuus ei tee huonommaksi, eikä terveys tee ihmistä paremmaksi, vaan se mitä me sydämessämme ajattelemme muista ihmisistä. Kuinka me haluamme palvella ja auttaa toinen toistamme.

Pirkko Virtaner

AJANKOHTAISTA

○ *Bengt Lindqvist kävi kylässä*

Ruotsin Näkövammaisten keskusjärjestön entinen puheenjohtaja, itsekin sokea Bengt Lindqvist on ollut vuodesta 1985 Ruotsin sosiaaliministeri. Lindqvist on Suomessa vierailulla 9.-12. lokakuuta ministeri Mat Puhakan kutsusta.

Ministeri Lindqvist vieraili myös Näkövammaisten Keskusliiton monitoimitalossa. Mukana oli myös Mat Puhakka ja molempien ministerin vaimot sekä muut

seuruetta molemmista maista. Liitossa vieraille esiteltiin DiaLogosta ja laskukoneen sovellutusta näkövammaisille. DiaLogos liinnosti kovasti koko seuruetta ja kaikki halusivat vuorollaan kokeilla sitä. Myös Fuca-laskimeen tutustuttiin kovin tarkasti.

Muuten ministerivierailun ohjelmassa oli käynti vanhusten palvelukeskuksessa, päiväkodissa ja Käpylän kuntoutuskeskuksessa. Myös vapaampaa ohjelmaa oli, teatteri-ilta, ja käynti jazz-opistossa.

Suomalainen turvalaitteisto ehdolla Neuvostoliiton ydinvoimaloihin

Neuvostoliitto on hyvin kiinnostunut suomalaisten turvalaitteista. Neuvostoliitto aikoo hankkia omiin ydinvoimaloihinsa uusia turvalaitteita Tshernobylin ydinvoimalaonnettomuuden jälkeen. Järjestelmiä ovat tarjonneet suomalaisten lisäksi myös USA, Kanada ja Ranska. Neuvostoliitto päättää kahden kuukauden kuluessa kenen kanssa neuvotteluja jatketaan.

neuvostoliiton tärkeimmän ydintutkimuslaitoksen johtaja Valeri Legasov sanoi, että suomalainen tekniikka on luotettavaa ja korkeatasoista: he asettavat sen etusijalle muihin verrattuna. Legasov kuitenkin korosti, että lopulliset päätökset riippuvat kaupallisten ja poliittisten johtajien mielipiteestä.

Imatran Voiman toimitusjohtaja Kalevi Numminen sanoo, että IVO on käynyt keskusteluja simulaattorei-

den ja automaatiojärjestelmien viemiseksi Neuvostoliittoon. Imatran Voima, Valtion Teknillinen Tutkimuskeskus ja IVO ovat kehittäneet Loviisan ydinvoimalaan simulaattorin. Tämän avulla voidaan kouluttaa henkilökuntaa onnettomuuksien varalle. Simulaattorin kunta on 50-100 miljoonaa markkaa. Simulaattori on lähes kokonaan suomalaisten kehittämä.

Loviisan ydinvoimalassa on myös monia automaattisia laitteistoja, joita voitaisiin viedä Neuvostoliittoon.

Oikeusministeri Christoffer Taxell: Helsinki päättäkään suojeluskuntapatsaasta

Suomeen on perustettu toimikunta, jonka tehtävänä on teettää patsas suojeluskuntajärjestön muistoksi. Patsas sijoitetaisiin Helsinkiin.

Suojeluskunta oli kansalaissodan jälkeen Suomeen perustettu isänmaallinen järjestö. Sen jäsenenä oli valkoisten puolelle kuuluneita kansalaisia. Myöhemmin 30-luvulla myös työväestöön kuuluvia liittyi järjestöön. Suojeluskunta hoiti mm. liikekannalepanon toisermaalimansodan alkaessa 1939.

Pariisin rauhansopimuksessa 1944 suojeluskuntajärjestö kiellettiin Neuvostoliiton vaatimuksesta. Ny virinnyt patsashanke on herättänyt kiinnostusta myös neuvostoliitossa. Se on sanonut, että neuvostoliittolaiset ihmettelevät patsashanketta ja toteaa, että Suomessa on yhä voimia, jotka haluavat vahingoittaa hy-

viä ja luottamuksellisia naapuruussuhteita.

Nyt myös Suomen hallitus on ottanut kantaa patsashankkeeseen. Hallitus siirtää ratkaisun asiassa Helsingin kaupungin niskoille. Kantaansa hallitus perustelee sillä, ettei se voi lain mukaan päättää asiasta. Hallitus kuitenkin katsoo, että tulisi välttää sellaisia toimia, jotka antaisivat aihen epäillä Suomen vilpittömyyttä kansainvälisissä sitoumuksissa.

Patsastoimikuntaan kuuluu kaikkiaan 39 maanpuolustustyön tukijaa. Heidän joukossaan on mm. Helsingin ylipormestari Raimo Ilaskivi ja useita eläkkeellä olevia korkeita upseereja.

Ilmoitukset

Kuurosokeiden Tuki ry.

Viidakkojuhlat

pidetään keskiviikkona 19.11.1986 klo 19.00 alkaen ravintoja Kareliassa, Karjalatalossa, Käpyläнкуja 1.

Illalliskortin hinta 120 mk. Illalliskortteja saa ostaa Suomen Kuurosokeat ry:n toimistosta Dagi Ahvenaiselta, os.: Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki tai puh. 90/7704353.

Kuurosokeiden Tuki ry.

Myyjäiset

pidetään 25.11.1986 klo 10.00-15.00 Näkövammaisten Keskusliiton monitoimitilassa, 5. kerros, osoite Mäkelänkatu 50.

Lahjoitukset myyjäisiin tervetulleita.

Helsingin alueen kuurosokeiden kerhon lokaan kerho-aika poikkeaa hieman aikaisemmasta. Kerho ei kokoonnu kuukauden viimeisenä maanataina, vaan viikkoa aikaisemmin, eli 20.10. klo 18.00-21.00.

Kerhoaikaa on muutettu aikaisemmaksi, jotta myös NAK:n oppilaat, joilla alkaa syysloma juuri viimeisellä viikolla, pääsevät mukaan kerhoon.

Kerhopaikkana on edelleen NKL:n monitoimitalo os.: Mäkelänkatu 50. Jos sinulla on ongelmia tulkitsemisessa, ota yhteys aluesihteeriiin.

Kaikki reippaasti mukaan!

Iloisin syysterveisin

Päivi Saaristo

Yhdistysten pikkujoulu/viikonloppuleiri järjestetään 13.-14.12.1986 alkaen klo 12.00 Grand Hotel Tammerissa, osoite: Satakunnankatu 13, Tampere.

Osallistumismaksu on jäseniltä 300 mk (muilta 34 mk) sisäten majoituksen 2-hengen huoneessa, tulo kahvin, jouluillallisen ja seuraavan päivän lounaan.

Mikäli et yövy hotellissa ja osallistut vain tulokat

viin, jouluillalliseen ja seuraavan päivän lounaaseen, on osallistumismaksu 200 mk.

Lisävuorokausi 12.12. maksaa 112,50 mk per henkilö, 2-hengen osalta 225 mk. Jotkut ovat halunneet tulla jo aikaisemmin, joten lisävuorokauden hinnan maksat suoraan hotellille itse.

Matkoista korvataan yli 100 markan menevä osa.

Ilmoittautuminen oheisella lomakkeella 28.11.1986 mennessä yhdistyksen toimistoon Dagi Ahvenaiselle, osoite Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki tai puhelimitse 90/7704 353, tekstipuhelin 90/7704 355. Käytä kuitenkin mieluummin ilmoittautumislomaketta. Ilmoittautuminen on tärkeää huonevarausten ja ruokailijoiden osalta, että voimme varata tarpeellisen määrän. Ilmoittautumisen jälkeen saat postisiirtokortin, jolla voit maksaa osallistumismaksun.

Tulkin palkkiosta tulee sopia sosiaalitoimiston kanssa etukäteen. Täysihoito tulkin osalta on 340 mk.

Yhteiskuljetus järjestetään Helsingistä tarvittaessa.
Tervetuloa!
